

Dôvody proti eutanázii

Peter Volek

Literatúra

- D. S. Oderberg: Applied Ethics. A Non-Consequentialist Approach. Oxford: Blackwell 2000, kap. 2, s. 48-96.
- J. Keown: Euthanasia, Ethics, and Public Policy. An Argument Against Legalisation. Cambridge: Cambridge University Press 2002.
- C. Paterson: Assisted Suicide and Euthanasia. A Natural Law Ethics Approach. Aldershot: Ashgate, 2008.

Literatúra

- T. Brzostek, Z. Zalewski: Clinical bioethics at the end of life. In: R. Perogaro, G. Putato, E. Wray (eds.): Hospital Based Bioethics. A European Perspective. Padova: Piccin 2007, s. 105-114.
- M. Munzarová: Eutanazie, nebo paliativní péče? Praha: Grada 2005.
- A. Pilpel, L. Amsel: What is Wrong with Rationale Suicide. *Philosophia* 39 (2011), s. 111-123.

Literatúra

- T. Šlipko: Hranice života. Dilemy súčasnej bioetiky. Trnava: Dobrá kniha 1998, s. 234-255.
- L. Kass: „Nepodám žádný smrtící lék“. Proč lékaři nesmějí zabíjet. In: D. C. Thomasma, T. Kushnerová (eds.): Od narození do smrti. Etické problémy v lékařství. Praha: Mladá fronta 2000, s. 236-250.

Literatúra

- M. Vácha: Eutanazie. In: M. Vácha, R. Königová, M. Mauer: Základy moderní lékařské etiky. Praha: Portál 2012, s. 233-269.
- J. Trizuljaková: Etické aspekty eutanázie. In: J. Trizuljaková a kol.: Medicínska etika. Vybrané kapitoly. 1. časť. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2016, s. 157-170.
- J. Jirsa: Problémy s asistovanou sebevraždou. Filosofický časopis 59 (2011) 4, s. 579-590.
- M. Munzarová: Proč NE eutanazii. Filosofický časopis 60 (2012) 3, s. 403-420.

Literatúra:

- D. Černý: Euthanasie a etika. 1. část. Časopis zdravotnického práva a bioetiky, 2 (2012) 3.
- D. Černý: Euthanasie a etika. 2. část. Časopis zdravotnického práva a bioetiky, 3 (2013) 2.
- D. Černý: Aktivní a pasivní euthanasie. 1. část. Časopis zdravotnického práva a bioetiky, 6 (2016) 2.
- D. Černý: Aktivní a pasivní euthanasie. 2. část. Časopis zdravotnického práva a bioetiky, 6 (2016) 3.

Definícia eutanázie

- Definícia eutanázie
- Eutanázia je aktívne alebo pasívne ukončenie ľudského života inou osobou v terminálnom štádiu choroby alebo životnej tiesni
- Odlíšenie od asistovanej samovraždy (AS): pri nej iné osoba (lekár, sestra, farmaceut, atď.) iba pripraví smrtiaci prostriedok, aplikuje si ho pacient sám

Členenie eutanázie

- Eutanázia: aktívna, pasívna
- Prostriedky: riadne (výživa - aj do žalúdka, tekutiny, teplo, lieky) - povinnosť používať
- Prostriedky: mimoriadne (technické) pri predlžovaní umierania nie je povinnosť používať
- Rozlišovanie: zabiť - nechať zomrieť
- Eutanázia: dobrovoľná, nedobrovoľná, nechcená

Vysvetlenie eutanázie

- Eutanázia je zabíjaním, vykonaním aktu zabitia, čiže vraždy, voči nevinnému človeku, teda ktorý neútočí
- Morálny princíp: Nie je dovolené zabíjať človeka okrem nespravodlivého útočníka (v sebaobrane)
- Aplikácia na eutanáziu a LAS: nie je dovolené vykonávať eutanáziu a LAS

Filozofické predpoklady

- Bioetika závisí od etiky
- Etické systémy: a) Kognitivistické: konzekvencionalizmus, deontológia, etika cností
- b) nonkognitivistické – dobro spoznáваме citom (Hume)
- Kritika eutanázie je možná v nekonzekvencionalistických systémoch: deontológii a etike cnosti
- Peter Singer – zástanca eutanázie, konzekvencionalizmus – preferenčný utilitarizmus
- Zdôvodnenie nekonzekvencionalistickej morálnej teórie: D. S. Oderberg: *Moral Theory. A Non-Consequentialist Approach*. Oxford: Blackwell, 2000.

Postoj predstaviteľov etiky cnosti

- Tomáš Akvinský – predstaviteľ etiky cnosti:
- Teologická suma II-II, q. 64, a. 5, c:
- Samovražda je nedovolená, lebo je 1) proti prirodzenej náklonnosti zachovať seba samého, je proti láske, lebo človek má milovať seba samého; je smrteľný hriech, lebo je proti prirodzenému zákonu a proti existujúcej láske.

Postoj predstaviteľov etiky cnosti

- 2) je nespravodlivosťou voči spoločnosti, lebo človek je časťou spoločnosti, ako to hovorí Aristoteles v 5. knihe Etiky; 3) zbavuje sa daru života daného Bohom, preto je hriechom voči Bohu, ktorý si sám určuje byť pánom života a smrti, ako je to v knihe Deuteronomium 32.

Postoj predstaviteľov etiky cnosti

- Tomáš Akvinský: Teologická suma, II-II, q. 64, a. 7, c: „... Nič neprekáža, aby jeden skutok mal dva účinky, z nich iba jeden je úmyselný, druhý je neúmyselný. Mravné skutky však prijímajú druh podľa toho, čo sa zamýšľa, nie z toho, čo je neúmyselné. Teda zo skutku niekoho, kto si chráni svoj život, môže nasledovať dvojitý účinok: jeden totiž zachovanie vlastného života, druhý zabitie útočníka. ... Ak niekto k ochrane vlastného života použije väčšie násilie, než je potrebné, bude to nedovolené.“

Postoj predstaviteľov etiky cnosti

- Hobbes: Leviathan, XIV, 1: „Prirodzené právo, ktoré myslitelia obvykle nazývajú *ius naturale*, je sloboda každého človeka uplatňovať svoju moc, ako sám chce, k zachovaniu svojej vlastnej prirodzenosti, to znamená svojho vlastného života, a teda k tomu, aby robil čokoľvek, čo podľa vlastného úsudku a rozumu bude považovať za najvhodnejší prostriedok k tomuto cieľu.“

Postoj predstaviteľov etiky cnosti

- Hobbes: Leviathan, XV, 7: „Spravodlivosť, to jest dodržiavanie zmlúv, je preto pravidlom rozumu, ktoré nám zakazuje robiť čokoľvek, čo ohrozuje náš život; a je teda zákonom prírody.“
- Hobbes: Leviathan, XXVII, 20: „Dajme tomu, že niekto je napadnutý, bojí sa, že okamžite zomrie, a nevidí iné východisko ako zraniť útočníka. Ako ho zraní smrteľne, nie je to zločin ...“

Postoj predstaviťa deontológie

- Kant: Metafyzika mravov (1797, s. 422):
1) samovražda je nedovolená, lebo
človek sa nemôže zbaviť všetkej
záväznosti, lebo by bolo všetko
dovolené; je to protiklad, mať
oprávnenie, zbaviť sa každej záväznosti

Postoj predstaviťa deontológie

- 2) Kant: Metafyzika mravov (1797, s. 423):
„Zničiť subjekt mravnosti vo vlastnej osobe je práve tak veľa ako pozbaviť mravnosť svojej existencie, nakoľko je to na ňom, zmazať zo sveta to, čo je účelom samým o sebe; pritom disponovať so sebou ako s čírym prostriedkom k ľubovoľnému účelu znamená znehodnotiť ľudstvo vo svojej osobe (homo noumenon), ktorému bol človek (homo phenomenon) zverený k jeho zachovaniu.“

Právo na smrť

- Právo na smrť - nejestvuje dôvod
- Racionálna samovražda - zlý omyl (Pilpel, Amsel 2011)
- Túžba po samovražde bez dôvodov - psychická choroba, depresia
- Túžba po samovražde pre bolesti - potreba znižovať bolesti, až po sedáciu
- Túžba po samovražde pre nezmyselnosť života - objasňovať zmysel života

Dôvody proti eutanázii

- Ďalšie dôvody: (Munzarová)
- Nejestvuje právo na eutanáziu
- Je proti právu na život a integritu človeka
- Eutanázia nie je autonómnou voľbou
- Eutanázia nie je milosrdnou a súcitnou smrťou
- Eutanázia vedie ku klzkému svahu.

Dôvody proti eutanázii

- Eutanázia nie je dôstojnou smrťou.
- Eutanázia nie je súkromnou záležitosťou.
- Legalizácia eutanázie znehodnocuje život dlhodobo chorých, senilných postihnutých.
- Eutanázia je v príkrom rozpore s náplňou lekárov.

Dôvody proti eutanázii

- Ďalšie dôvody (okrem Munzarovej):
- Autonómia má svoje hranice vo vzťahu k druhým aj k sebe.
- Ľudský život je najvyššia pozemská hodnota.
- Najvyšší prejav lásky a súcitu k druhému je obeta až po vlastný život.

Riešiť túžbu po eutanázii

- Ak bolesti – terapia bolesti
- Ak chýba zmysel života – objasňovať zmysel života
- Paliatívna starostlivosť – komplexná, až po sedáciu (utlmenie vedomia) pri silných bolestiach, najmä pri onkologických ochoreniach v terminálnom štádiu
- Hospice – poskytovanie paliatívnej starostlivosti